

Raadsvoorstel

Categorie	: Vaststellen beleid
Onderwerp	: Renovatie Eerste Opvang Anderstaligen/ Internationale Schakelklas (EOA/ISK) Merletcollege Velp in combinatie met verlenging bestuursovereenkomst AZC Grave
Datum college	: 18 maart 2025
Portefeuillehouder	: Wethouders Willy Hendriks en Joost Hendriks
Team	: Beleid Sociaal Domein
Nummer raadsvoorstel	: RIS 2025-R-32
Datum raad	: 5 juni 2025
Agendapunt raad	:

Samenvatting

In het integraal huisvestingsplan onderwijs gemeente Land van Cuijk 2022 is een renovatie/vervangende nieuwbouw van de Eerste Opvang Anderstaligen / Internationale Schakelklas (EOA/ISK) van het Merletcollege te Velp opgenomen. Gekeken is naar de staat van het gebouw en de benodigde ruimtebehoefte vanuit de visie van het schoolbestuur Vereniging OMO om te komen tot één toekomstbestendige, geclusterde onderwijsvoorziening voor anderstaligen, gericht op het verzorgingsgebied van het Land van Cuijk en Maasduinen.

De staat van het gebouw is matig. Met name de functionaliteit van het gebouw als onderwijslocatie, een transparante opzet en de duurzaamheid is volstrekt onvoldoende. Daarnaast is het gebouw in de huidige opzet te klein voor het aantal leerlingen (220) dat gebruik gaat maken van de voorziening.

Gekeken is naar de structurele ruimtebehoefte. De instroom van de school wordt grotendeels (110 van de 220 leerlingen) bepaald door de kinderen die wonen op het AZC Grave. Het is gewenst om langjarige zekerheid over de instroom te krijgen en daarmee een investering in onderwijshuisvesting te plegen die doeltreffend en doelmatig is. Dat is niet het geval wanneer binnen nu en 6,5 jaar de helft van de groep leerlingen wegvalt. Derhalve is gekeken naar een koppeling met een tussentijdse verlenging van de bestuursovereenkomst AZC Grave.

Met het COA is een akkoord bereikt over de bekostiging van de school door het COA, waarbij er een addendum op de bestaande bestuursovereenkomst AZC Grave wordt afgesloten voor bepaalde tijd tot 1 januari 2055. Dit om op een doeltreffende en doelmatige wijze invulling geven aan de toekomst van de EOA/ISK-voorziening van het Merletcollege alsook het AZC Grave.

Voor een zorgvuldige uitwerking van een tussentijdse verlenging van de bestuursovereenkomst is procesmatig een traject opgestart met belanghebbenden (omwonenden, ondernemers, wijk- en dorpsraden, inwoners van Velp, Escharen en Grave) conform de door de agendacommissie van uw raad vastgestelde BOB-notitie 'Verkenning voortijdige verlenging bestuursovereenkomst AZC Grave' (2024-BOB-6). De inwoners van voornoemde kernen zijn goed gewend aan de situatie van het AZC Grave en er wordt in algemene zin geen overlast ervaren.

Uw raad wordt voorgesteld om de EOA/ISK-voorziening uit te breiden en te renoveren en de bestuursovereenkomst AZC Grave tussentijds te verlengen tot 1-1-2055, met inachtneming dat COA de kosten voor de uitbreiding en renovatie van de school voor haar rekening neemt.

Wat wordt voorgesteld te besluiten?

Voorgesteld wordt:

1. een toekomstbestendige, geclusterde onderwijsvoorziening voor anderstaligen te realiseren gericht op het verzorgingsgebied van het Land van Cuijk en Maasduinen via een uitbreiding en renovatie van het huidige schoolgebouw Eerste Opvang Anderstaligen/ Internationale Schakelklas van het Merletcollege te Velp;
2. het bestaande opvangcentrum (asielzoekerscentrum) aan het Intendanceplantsoen 1 te Grave te continueren door een addendum op de lopende 'bestuursovereenkomst AZC Grave' aan te gaan met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voor bepaalde tijd ingaand per 01-07-2025 en eindigend per 01-01-2055, onder de voorwaarde dat COA de kosten draagt voor de renovatie van de school Eerste Opvang Anderstaligen/ Internationale Schakelklas van het Merletcollege conform het overeengekomen programma van eisen, hieronder begrepen de verwerving van de grond en het gebouw en de investeringskosten voor uitbreiding en renovatie.

Wat is de aanleiding voor dit voorstel?

In het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP, vastgesteld door uw raad 8 december 2022) is een geclusterde voorziening voor de EOA/ISK-locatie voor voortgezet onderwijs opgenomen in het uitvoeringsprogramma 0-5 jaar. Hierna is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en in concept gepresenteerd aan uw raad d.d. 6 juni 2024. Vanuit de ruimtelijke mogelijkheden is uitbreiding en renovatie van de huidige schoollocatie als enig resterend alternatief overgebleven.

Met COA is een principeakkoord bereikt over de bekostiging van de volledige onderwijsvoorziening, indien de overeenkomst voor het AZC Grave langjarig wordt verlengd tot 1 januari 2055.

Het proces als geschetst in de BOB-notitie 'Verkenning voortijdige verlenging bestuursovereenkomst AZC Grave' (2024-BOB-6) is volledig doorlopen, alsook het onderzoek naar de ervaringen met azc Grave uitgevoerd onder de inwoners van Velp, Escharen en Grave waartoe door uw raad is verzocht in de vergadering van 7 november 2024.

Het totaalresultaat van het doorlopen proces kan nu aan uw raad worden voorgelegd voor een brede afweging.

Welk resultaat willen we bereiken?

Op een doeltreffende en doelmatige wijze invulling geven aan de toekomst van de EOA/ISK-voorziening van het Merletcollege alsook het AZC Grave. Hiertoe is het voorstel een addendum

te sluiten op de huidige bestuursovereenkomst voor het AZC die uiterlijk zal aflopen per 1-1-2055, de schoolvoorziening toekomstbestendig te maken door uitbreiding en renovatie met realisatie per 2025-2026, en de kosten van schoolvoorziening te laten dragen door COA.

Hoe zag het voortraject eruit?

Op 8 december 2022 heeft uw raad het Integraal Huisvestingsplan onderwijs geamendeerd aangenomen. Uw raad heeft ingestemd met het IHP voor zover behorende tot de bevoegdheid van uw raad, kennis genomen van de visie van het voortgezet onderwijs, en besloten de investeringsopgave als opgenomen voor de periode 0-5 jaar te verwerken in de (meerjaren)begroting. Daarnaast heeft uw raad motie 'Uitwerking scenario's Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs' (2022-M-67) aangenomen.

Op 2 mei 2023 heeft het college van B&W de afbakening van deze voorziening vastgesteld en de principebereidheid uitgesproken om de bestuursovereenkomst met het COA inzake AZC Grave tussentijds open te breken en te verlengen. Hierover is uw raad geïnformeerd via uw raadsinformatiebrief (2023-RIB-100) 'Principebesluit afbakening Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) Merletcollege locatie Velp'.

In juli 2023 is vanuit de schoolbesturen Ons Middelbaar Onderwijs en Stichting Praktijkonderwijs regio Nijmegen het concept regionaal plan onderwijsvoorzieningen (RPO) Land van Cuijk en Gennep ontvangen. Nadien is het RPO door de schoolbesturen definitief gemaakt per september 2023.

Op 29 augustus 2023 zijn aanvragen voor haalbaarheidsonderzoeken ontvangen van OMO voor de studies. Deze zijn door het college toegekend op basis van artikel 3.2 van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Land van Cuijk 2023. Uw raad is hierover via raadsinformatiebrief 'Aanvragen haalbaarheidsonderzoeken VO-scholen' (2023-RIB-180) geïnformeerd.

Op 19 december 2023 heeft het college een BOB-notitie Uitvoering IHP scenario's voortgezet onderwijs vastgesteld. Hierin is de uitvoering van de motie 'Uitwerking scenario's Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs' (2022-M-67 gewijzigd) opgenomen. Deze is op 7 maart 2024 door uw agendacommissie vastgesteld (2024-BOB-1).

Conform de BOB-notitie heeft op 6 juni 2024 een beeldvormende thema-avond plaatsgevonden waar het concept haalbaarheidsonderzoeken van de locatie Velp gepresenteerd is.

Vervolgens is het proces als geschetst in de BOB-notitie 'Verkenning voortijdige verlenging bestuursovereenkomst AZC Grave' (2024-BOB-6) volledig doorlopen. Er is een werkbijeenkomst met uw raad gehouden op 1 juli 2024. De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in uw raadsinformatiebrief 'Opvang asielzoekers n.a.v. werkbijeenkomst 1 juli 2024 en Reactie toezegging Migratiecijfers over 2023 beschikbaar stellen' (RIS 2024-RIB-192 (tevens n.a.v. 2024-TZ-25)).

Er zijn op 25 september 2024, 23 oktober 2024, 26 november 2024, 2 december 2024 en 11 december 2024 verkennende gesprekken gevoerd met omwonenden en omliggende bedrijven, alsook met het centrummanagement/ondernemers in Grave, en de dorps- en wijkraden van Velp, Escharen en Grave.

Alle input uit de gesprekken is meegenomen in de opgestelde conceptdocumenten en besprekingen met het COA.

In aanvulling hierop is door uw raad in de vergadering van 7 november 2024 gevraagd om een bredere invulling van het draagvlak in de kernen Velp, Escharen en Grave. Dit is vormgegeven via een onderzoek naar de ervaringen met het AZC Grave dat is uitgezet bij ieder huishouden in voornoemde kernen. Een en ander als opgenomen in raadsinformatiebrief 'Reactie toezegging Invulling onderzoek openbreken bestuursovereenkomst draagvlak AZC Grave' (RIS-2024-RIB-259 (n.a.v. RIS 2024-TZ-59).

Tenslotte is de urgentie voor een toekomstbestendige onderwijsvoorziening nogmaals onderstreept door het Merletcollege via een ingekomen brief inzake 'Urgentie herhuisvesting EOA (Eerste Opvang Anderstaligen)', d.d. 13 januari 2025.

In de weergegeven periode zijn er door diverse fracties op verschillende momenten schriftelijke vragen gesteld en beantwoord door het college.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

1.1 Staat en opzet van het huidige schoolgebouw voldoen niet

Vanuit het haalbaarheidsonderzoek is de staat van de huidige schoollocatie inzichtelijk gemaakt. Het gebouw is van oorsprong een logiesgebouw uit 1939. De staat van het gebouw is matig. Met name de functionaliteit van het gebouw als onderwijslocatie, een transparante opzet en de duurzaamheid laten zeer te wensen over. De urgentie is nogmaals onderstreept door het Merletcollege via een ingekomen brief inzake 'Urgentie herhuisvesting EOA (Eerste Opvang Anderstaligen)', d.d. 13 januari 2025.

Het huidige schoolgebouw is te klein vanuit de opgave uit het IHP voor één geclusterde voorziening voor Land van Cuijk & Maasduinen. De benodigde capaciteit van de nieuwe voorziening is vastgesteld op 220 leerlingen.

Daarnaast voorziet het niet in ruimte voor ontmoeting (aula), een personeelsruimte is niet aanwezig, er is slechts zeer beperkte praktijkruimte en een groen buitenterrein ontbreekt. Tenslotte kenmerkt de groep leerlingen zich door grote niveauverschillen. Sommigen zijn analfabeet, anderen al geletterd in een andere moedertaal en weer een groep kan al een beetje Nederlands. Dit maakt dat de leerlingen die niet kunnen lezen en schrijven in kleinere klassensamenstelling onderwijs nodig hebben. Er zijn daarom meer theorielokalen nodig dan in het reguliere onderwijs.

1.2 Huidige onderwijslocatie in Velp enig overgebleven optie

De onderwijslocatie van de EOA Merlet te Velp op de Generaal de Bonskazerne is als meest geschikte locatie in inhoudelijke en ruimtelijke zin naar voren gekomen. De huidige onderwijslocatie is dan nabij de grootste en meest stabiele groep instromers van het AZC Grave gevestigd. Deze zeer korte reistijd wordt door zowel school als COA als pluspunt gezien om de toegankelijkheid van het onderwijs laagdrempelig te maken en uitval te voorkomen.

Het onderwijs kan hier goed uitgevoerd worden conform de eisen van het schoolbestuur. Er is een capaciteit van 220 leerlingen vastgesteld. Dit is het huidig aantal leerlingen van de beide locaties voor ISK-onderwijs te Velp en Stevensbeek, en sluit aan bij de besloten afbakening van de onderwijshuisvesting voor de EOA/ISK-voorziening als vastgesteld door het college in het besluit van 2 mei 2023. Het gaat dan om het reguliere verzorgingsgebied van de scholen voor

voortgezet onderwijs in onze gemeente, te weten de ingezetenen van de gemeente Land van Cuijk en regio Maasduinen (gemeenten Mook & Middelaar, Gennep en Bergen (L)). Hierbij aangetekend dat in geval van overcapaciteit de voorziening ook open staat voor leerlingen van buiten deze gemeenten.

Bedoeling is om vanuit één geclusterde EOA/ISK-voorziening onderwijs te bieden. Vanuit het ruimteprogramma voor als opgesteld in het haalbaarheidsonderzoek is 1.760 m² bvo schoolgebouw benodigd.

Er is geen landelijk kader voor ruimtenormering voor ISK-onderwijs. Feit is wel dat een ISK kleine groepen kent met een hoge mate van ondersteuning. De ruimtebehoefte is relatief groter dan in het regulier onderwijs. In eerder onderzoek is uitgegaan van 8 m² bvo per leerling. Dit wordt een adequate maat geacht vanuit landelijke ervaringen en resulteert in een ruimtebehoefte van (8m²* 220 leerlingen =) 1760 m² bvo. Vanuit de Verordening wordt renovatie op basis van feitelijke kosten bekostigd.

Dit ruimteprogramma is inpasbaar op de begane grond en 1^e verdieping van het huidige gebouw 'D' op de Generaal de Bonskazerne. De 2^e verdieping kan dan voor andere doeleinden worden gebruikt.

Voor het bewegingsonderwijs maakt de EOA-ISK gebruik van de gymzaal van het COA op het AZC-terrein. Hier is geen ruimtebehoefte voor opgenomen. Anders is vervoer naar een gemeentelijke binnensportvoorziening mogelijk. Voor buitensport ligt de accommodatie van EGS op loopafstand. Hier liggen reeds afspraken tot gebruik met de beherende stichting en het AZC. Daar kan het Merletcollege op aanhaken.

Gedurende de verbouwwerkzaamheden kunnen de leerlingen tijdelijk niet terecht in het huidige gebouw. Met het schoolbestuur en de scholen is afgesproken dat tijdelijk gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare capaciteit m² van de reguliere vestigingen van het voortgezet onderwijs. Vervoerskosten voor de leerlingen van het AZC naar de tijdelijke huisvestingslocatie te Stevensbeek zijn voor rekening van het COA.

1.3 Aangedragen locaties ruimtelijk getoetst, huidige locatie meest geschikt

In ruimtelijke zin zijn de aangedragen nieuwbouwopties uit de haalbaarheidsstudie getoetst. De aangedragen opties vallen buiten het bouwvlak als opgenomen in het omgevingsplan 'Herziening Generaal de Bonskazerne'. Scholen zijn aangemerkt als gevoelige functie. Deze is niet binnen het bouwvlak inpasbaar als gevolg van milieu(hinder)contouren. Andere aangedragen locaties aan de overzijde van de Generaal de Bonsweg vallen binnen het 'Landelijk gebied'. Nu de bestaande locatie van de school geschikt (te maken) is om in de toekomst als schoolgebouw te blijven functioneren valt deze locatie af.

De huidige locatie is binnen stedelijk gebied gelegen en is positief bestemd in het vigerende Omgevingsplan. Dit houdt in dat onderwijs in dit gebouw rechtstreeks is toegelaten. Een uitwerking van de ruimtelijke toets is in de bijlage 'Memo ruimtelijke mogelijkheden locaties haalbaarheidsonderzoek' te vinden.

1.4 Zekerheid structurele instroom nodig voor doeltreffende en doelmatige voorzieningen

De bestuursovereenkomst met het COA loopt tot 31-12-2031. De instroom van de voorziening voor Eerste Opvang Anderstaligen (EOA)/Internationale Schakelklas (ISK) wordt grotendeels (50%) bepaald door de kinderen die wonen op het AZC-terrein. Het is gewenst om langjarige

zekerheid over de instroom te krijgen en daarmee een investering in onderwijshuisvesting te plegen die doeltreffend en doelmatig is. Dat is niet het geval wanneer binnen nu en 6,5 jaar de helft van de groep leerlingen wegvalt.

Eenzelfde redenering geldt voor het AZC Grave. Om de veiligheid op het opvangterrein beheersbaar te houden is een overcapaciteit van 10% (60 bedden) noodzakelijk. Voldoende overcapaciteit draagt bij aan een betere verdeling van personen/gezinnen over de beschikbare ruimte (geen alleenstaanden bij gezinnen op de kamer, botsende culturen apart etc). Onlangs heeft het COA 20 bedden moeten inleveren, omdat de benodigde vergunning voor de bedden in het gebouw naast het AZC-terrein niet was afgegeven. Om de situatie op het terrein goed beheersbaar te houden is het wenselijk deze overcapaciteit alsnog op het terrein te realiseren. Laat onverlet dat dit niet leidt tot een overschrijding van het aantal bewoners op het AZC, dat blijft maximaal 600. Toevoeging van de overloopbedden verbetert de kwaliteit van de opvang en de veiligheid op het terrein. De huidige looptijd van de bestuursovereenkomst laat een dergelijke investering niet toe.

1.5 Conceptakkoord met COA over bekostiging verwerving, uitbreiding, en renovatie schoolgebouw

Om zekerheid te hebben over de structurele instroom van leerlingen uit onze gemeente is een verlenging van de huidige bestuursovereenkomst met het COA inzake Asielzoekerscentrum (AZC) Grave dus gewenst. Hier ligt een gedeeld belang met opvangorganisatie COA. Het COA heeft aangegeven graag langjarig te willen verlengen en exploiteren. Hierbij heeft zij vanaf de start van het traject aangegeven bereid te zijn een substantieel deel van de kosten van de school te willen dragen.

Met COA is een conceptakkoord bereikt over de bekostiging van de verwerving, uitbreiding en renovatie van het schoolgebouw door COA. In deze constructie wordt een addendum gesloten op de huidige bestuursovereenkomst voor bepaalde tijd aangegaan per 1 juli 2025 tot 1 januari 2055. Netto een verlenging vanaf de huidige einddatum met 23 jaar.

In de uitwerking betekent dit dat het COA de grond en het gebouw aankoopt van de huidige eigenaar stichting BOEi, en nadien de begane grond en 1^e verdieping om niet in gebruik geeft aan de gemeente. De 2^e verdieping blijft het COA zelf gebruiken voor kantoorfunctie en het activiteitencentrum.

De gemeente geeft vervolgens de begane grond en 1^e verdieping in gebruik aan schoolbestuur Vereniging OMO. Het schoolbestuur draagt de lasten voor onderhoud, beheer en exploitatie voor dat deel dat zij in gebruik krijgt. Een en ander conform de reguliere lijn in de onderwijswetgeving. Het COA draagt voor haar verdieping zelf de kosten voor onderhoud, beheer en exploitatie.

1.6 Invulling randvoorwaarden raad in de overeenkomst

Een akkoord op de investering van de onderwijsvoorziening conform het programma van eisen is één van de inhoudelijke zaken die zijn vastgelegd in de Aanvullende Werkafspraken die gekoppeld zijn en integraal onderdeel uitmaken van de conceptbestuursovereenkomst. Daarnaast is bezien of de randvoorwaarden vanuit uw raad vanuit de werkbijeenkomst van 1 juli 2024 goed ingepast konden worden in de conceptbestuursovereenkomst.

Vanuit de werkbijeenkomst heeft uw raad de volgende randvoorwaarden meegegeven. Uw raad hecht aan een heldere overeenkomst, waarin een clause voor ontbinding is opgenomen (bijvoorbeeld bij overlast), goede financiële afspraken zijn gemaakt, de duur van de verlenging is afgebakend, de inzet van de Flying Squad is opgenomen en er afspraken zijn over het maximum aantal op te vangen personen inclusief alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv'ers).

Daarnaast heeft uw raad aangegeven dat er voldoende draagvlak onder inwoners moet zijn, dat de veiligheid geborgd dient te zijn bij overlast, en dat verlenging enkel kan op de locatie Grave.

Aan deze voorwaarden wordt door middel van de in concept overeengekomen aanvullende afspraken (addendum) zo goed als volledig voldaan. Enkel de voorwaarde van de Flying Squad kan gelet op de tijdelijkheid van deze subsidieregeling niet gegarandeerd worden.

De duur van de overeenkomst wordt verlengd met 23 jaar vanaf de huidige einddatum, eindigend per 1 januari 2055. Daarna of bij tussentijdse beëindiging kan de gemeente het terrein en opstallen voor boekwaarde kopen.

Met de investering in de school, te dragen door het COA wordt een goede financiële afspraak gemaakt. Ook de reguliere ontvangsten vanuit de rijksoverheid voor de aanwezigheid van een AZC in de gemeente blijven ongewijzigd.

Het aantal op te vangen vreemdelingen wijzigt niet, en blijft conform de huidige aantallen: maximaal 600 vreemdelingen, waaronder maximaal 50 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv).

Het COA mag voor de investering in veiligheid en kwaliteit op het AZC tot 10% extra opvangplekken realiseren (extra bedden, geen extra mensen). Deze extra opvangplekken dragen bij aan een betere verdeling van mensen over de beschikbare ruimte, voor een betere risicobeheersing. Aanvullend op de huidige bebouwing mag het COA drie flexwoningen plaatsen ter realisatie van 18 extra opvangplekken, om de overcapaciteit aan opvangplekken aan te vullen tot 10%.

Een inzet van 'Flying Squad' kan niet gegarandeerd worden, omdat we hier afhankelijk zijn van een tijdelijke subsidieregeling van de Rijksoverheid. Deze regeling wordt samen met de gemeenten Venray en Nijmegen aangevraagd. Dit betreft een tijdelijke subsidieregeling van de rijksoverheid die enkel samen met aanpalende gemeenten kon worden aangevraagd. We zijn zeer tevreden over de Flying Squad en zullen dus jaarlijks een aanvraag blijven doen. Toekenning ligt in handen van de Rijksoverheid. De gemeente kan enkel zorgdragen voor de inzet van boa's. Dit is als zodanig opgenomen in de overeenkomst.

Er is een artikel voor tussentijdse opzegging door de gemeente opgenomen in geval van langdurig optredende overlast. Via een opgenomen escalatieladder is dit artikel inzetbaar. Hierbij is wel aangemerkt dat als de gemeente dit besluit zij verplicht is om een vergoeding in de afschrijvingslasten van de renovatie van de school aan het COA te betalen.

Ook zijn ervaringen opgehaald bij direct omwonenden, ondernemers, wijk- en dorpsraden van Velp, Escharen en Grave tijdens een aantal klankbordgroepen en de omliggende ondernemers. Hieruit is een positief beeld naar voren gekomen van ervaringen met het AZC. Er wordt in algemene zin geen overlast ervaren en de omwonenden zijn goed gewend aan de bestaande

situatie. Er zijn in de afgelopen 25 jaar wel eens incidenten geweest, maar nooit structureel van aard. De omwonenden en wijk- en dorpsraden geven over het algemeen een positief beeld.

Vanuit de direct omwonenden komen wel geluiden over geluidsoverlast, verlichting en verkeersveiligheid, is er behoefte aan een beter beeld van wat er gebeurt (meldingen/incidenten) en is er behoefte aan korte lijnen. Eén omwonende geeft aan dat een AZC-voorziening lang genoeg in Grave gevestigd is geweest. Eén andere omwonende geeft aan niet tegen verlenging van het AZC te zijn, maar vindt de aantallen leerlingen op de school afdoende in de huidige situatie. Vanuit Velp is aanvullend het signaal dat het AZC ook van belang is voor behoud van de basisschool in het dorp.

Tenslotte heeft in de periode januari-februari 2025 een draagvlakonderzoek onder de huishoudens te Velp, Escharen en Grave plaatsgevonden. Daaruit volgt dat:

Representativiteit en betrouwbaarheid geborgd

Zo'n één op de vier huishoudens heeft deelgenomen aan het onderzoek. Het onderzoek heeft hiermee een hoge respons, met 1.134 ingevulde vragenlijsten en een betrouwbaarheid van 99% met een foutmarge van 5%. De respons verschilt per buurt, variërend van 19% tot 73%, waarbij het buitengebied, ondanks opstartproblemen in de verspreiding, goed vertegenwoordigd is met 42%. Er is geen sprake van dubbele invullers en er waren slechts vier negatieve reacties op de verspreiding. Maar liefst 53% van de huishoudens binnen 500 meter van het azc die een uitnodiging hebben ontvangen, heeft de vragenlijst ingevuld, waardoor de mening van de directe omgeving goed is vertegenwoordigd.

Draagvlak voor de opvang van asielzoekers is verdeeld

De houding tegenover het opvangen van asielzoekers in gemeente Land van Cuijk is verdeeld en omwonenden zijn evenwichtig verspreid over het spectrum aan meningen: van heel negatief tot heel positief. Negatieve houdingen zijn vooral gebaseerd op zorgen om overlast en veiligheid, de kosten van de opvang en cultuurverschillen. Daarnaast relateren invullers hun negatieve houding aan eerdere negatieve ervaringen met asielzoekers. Omwonenden met een positieve houding geven aan zelf ook graag geholpen te willen worden als zij zich in vergelijkbare situaties zouden bevinden, dat asielzoekers een veilige plek verdienen en dat het onze verantwoordelijkheid is om veilige opvang te realiseren.

Azc Grave: zorgen over aanpassen aan de samenleving en verkeersveiligheid

Net zoals het draagvlak tegenover opvang in het algemeen, is het draagvlak voor het azc in Grave ook verdeeld. Echter is de spreiding iets minder evenwichtig: hier neigen omwonenden meer naar een negatieve houding. Deze negatieve houding heeft onder andere te maken met zorgen of asielzoekers zich wel aanpassen aan de samenleving en de verkeers(on)veiligheid rondom het azc. Omwonenden zijn positiever te spreken over geluidsoverlast: bijna zeven op de tien omwonenden zegt hier geen last van te hebben.

Garantie van veiligheid een belangrijk voorwaarde voor de toekomst

Overlast en (on)veiligheid is in het gehele onderzoek een thema dat vaak naar voren komt. Bijna evenveel omwonenden voelen zich veilig rondom het azc, als omwonenden die zich onveilig voelen. Maar toch geven bijna zeven op de tien omwonenden aan dat ze de garantie van veiligheid een belangrijke voorwaarde vinden, indien de gemeenteraad besluit om de overeenkomst met COA vroegtijdig te verlengen. Ook vinden omwonenden het belangrijk dat

asielzoekers zich aanpassen aan de samenleving. Op drie staat dat omwonenden het belangrijk vinden dat de gemeente goed met hen communiceert.

Voorts heeft tijdens de werkbijeenkomst van 1 juli 2024 met de raad een discussie en peiling plaatsgevonden over het realiseren van extra (nood)opvanglocaties. Hierbij is ingegaan op de bereidheid om extra opvanglocaties te realiseren en onder welke voorwaarden. Uit de peiling bleek dat de meerderheid van de aanwezige raads- en commissieleden geen voorstander is van een extra (nood)opvanglocatie. Uit de voorafgaande discussie was op te maken dat liever wordt ingezet op kwalitatief goede en duurzame opvang zoals deze in het AZC Grave al wordt vormgegeven.

De genoemde randvoorwaarden en inzet van de gemeente in het kader van opvanglocaties zijn opgenomen in de raadsinformatiebrief 'Opvang asielzoekers n.a.v. werkbijeenkomst 1 juli 2024 en Reactie toezegging Migratiecijfers over 2023 beschikbaar stellen' (RIS 2024-RIB-192 (tevens n.a.v. 2024-TZ-25)) aan uw raad.

1.7 Proces conform BOB-notitie doorlopen

Het proces als geschetst in de BOB-notitie 'Verkenning voortijdige verlenging bestuursovereenkomst AZC Grave' (2024-BOB-6) is volledig doorlopen. Er is een werkbijeenkomst met uw raad gehouden op 1 juli 2024. Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met omwonenden en omliggende bedrijven, alsook met centrummanagement/ondernemers uit Grave, en de dorps- en wijkraden van Velp, Escharen en Grave.

Alle input uit de gesprekken is meegenomen in de opgestelde conceptdocumenten en besprekingen met het COA.

In aanvulling hierop is door u raad in de vergadering van 7 november 2024 gevraagd om een bredere invulling van het draagvlak in de kernen Velp, Escharen en Grave. Dit is vormgegeven via een onderzoek naar de ervaringen met het AZC Grave dat is uitgezet bij ieder huishouden in voornoemde kernen. Een en ander als opgenomen in uw raadsinformatiebrief 'Reactie toezegging Invulling onderzoek openbreken bestuursovereenkomst draagvlak AZC Grave' (RIS-2024-RIB-259 (n.a.v. RIS 2024-TZ-59)).

Alle informatie is gebundeld in voorliggend raadsvoorstel, alsook de wens van uw raad om zich uit te spreken over de conceptovereenkomst met COA.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

1.1 Grotere groep leerlingen op de locatie

Vanuit de visie van één geclusterde locatie voor het EOA/ISK-onderwijs ontvangen er in de toekomst meer leerlingen dan nu onderwijs op de locatie. Dit betekent dat er meer verschillende groepen bijeen worden gebracht. Dit kan het risico met zich meebrengen van incidenten en tot escalatie leiden. Vanuit COA en de scholen wordt dit risico aanvaardbaar geacht zolang partijen de goede maatregelen voor risicobeheersing treffen. Zo zijn er in de huidige situatie sfeerkeepers op de locatie aanwezig. Sfeerkeepers worden sinds 2021 tot heden naar tevredenheid ingezet als preventieve inzet op de locatie in geval van spanningen/dreigende incidenten, gedurende de lessen voor surveillance op de gang en het bewaken van de in- en uitgang van het gebouw.

1.2 Verdere inperking of uitbreiding van afbakening onderwijsvoorziening

Voorstel is om aan te sluiten bij het huidige reguliere verzorgingsgebied van de scholen voor voortgezet onderwijs in onze gemeente. Het is verdedigbaar om een voorziening enkel in te richten voor de ingezetenen van onze eigen gemeente. Het is echter niet doelmatig voor scholen om in elke gemeente een voorziening op te tuigen specifiek gericht op deze doelgroep. Gelet op het tekort aan onderwijzend personeel is juist clustering van dergelijke voorzieningen is het zelfs de vraag of dit in de praktijk mogelijk blijkt.

Omgekeerd kan natuurlijk ook, er kan een ruimere afbakening gekozen worden. Dan wordt een grootschaliger regionale voorziening met meer onderwijsplekken gerealiseerd en het verzorgingsgebied voor de EOA/ISK-voorziening groter. Hier ligt niet primair de vraag van de scholen in onze gemeente. Ook is het de vraag of dit een slimme keuze zou zijn gelet op de grotere kans die dit betekent op incidenten op of rondom de EOA/ISK-locatie. Dat kan afbreuk doen aan het draagvlak voor het AZC in Grave als geheel.

Derhalve wordt geadviseerd om aan te sluiten bij het reguliere verzorgingsgebied van de scholen. Daarmee heeft de voorziening voldoende grootte om bestendig onderwijs te kunnen verzorgen en blijft de balans tussen draagvlak en een bestendige voorziening behouden.

1.3 Geen koppeling bestuursovereenkomst met onderwijsvoorziening

Uw raad kan besluiten om de onderwerpen los van elkaar te zien. Indien de raad besluit om de overeenkomst met het COA niet open te breken, zal het COA de uitbreiding en renovatie van het schoolgebouw niet bekostigen. De kosten voor het schoolgebouw (circa € 7,5 miljoen) komen dan voor rekening van de gemeente. Hiervoor is in de begroting slechts gedeeltelijk dekking aanwezig, zijnde € 3.884.000. Als reeds gemeld in de beraadslaging van het voorstel over de VO-scholen, volgt bij de Perspectiefnota 2026 een algehele actualisatie/bijstelling van de bedragen uit het uitvoeringsprogramma IHP 2022-2027 op basis van leerlingenaantal, indexering en aard van de voorziening (renovatie/vervangende nieuwbouw).

Tevens betekent dit dat binnen 6,5 jaar na raadsbesluit de omvang van de voorziening met de helft teruggebracht kan worden. Vanuit onderwijshuisvestingsperspectief betekent dit dat de omvang van de voorziening vanuit het programma van eisen uit de haalbaarheidsstudie in structurele zin teruggebracht kan worden.

Vanuit dit perspectief is het de vraag of de huidige onderwijslocatie de meest logische plek is. Het gebouw is onvoldoende functioneel en duurzaam, en er is een grote investering nodig het gebouw geschikt te maken. Vanuit het perspectief van doeltreffende en doelmatige inzet van middelen ligt dan gebruik van bestaand maatschappelijk vastgoed voor de hand.

1.4 Duur van de verlenging

Met COA is een principeakkoord bereikt over verlenging van de overeenkomst van AZC Grave voor bepaalde tijd tot 1-1-2055. Dit betekent een netto verlenging van 23 jaar, gerekend vanaf de huidige einddatum in de bestuursovereenkomst (31-12-2031). Vanuit COA is een dergelijke termijn benodigd om een haalbare businesscase te realiseren, gelet op haar investering in de onderwijsvoorziening. Bovendien is vastgelegd dat aan het eind van de periode of bij tussentijdse beëindiging de gemeente terrein en opstallen tegen boekwaarde kan verwerven.

1.5 Overeenkomst loopt door tot 31-12-2031

De huidige bestuursovereenkomst AZC Grave met het COA loopt door tot 31-12-2031, tenzij deze eerder met wederzijds goedvinden wordt beëindigd. Indien uw raad besluit tot geen

verlenging, dienen in ieder geval tot 31-12-2031 de verantwoordelijkheden die daarbij horen te worden nagekomen. Er is in dat geval ook geen perspectief voor het COA om te investeren in aanvullende kwaliteit van de AZC-voorziening.

Waar moeten we rekening mee houden?

Relevante kaders en (wettelijke) grondslag

Wet op voortgezet onderwijs 2020; Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs gemeente Land van Cuijk 2022; Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Land van Cuijk 2023; Bestuursovereenkomst AZC Grave.

Ingevolge artikel 160 lid 1 sub e van de Gemeentewet is het college van burgemeester en wethouders bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten. Het aangaan van een overeenkomst is een besluit tot een privaatrechtelijke rechtshandeling van de gemeente. Ingevolge artikel 170 van de Gemeentewet is de burgemeester vervolgens bevoegd de overeenkomst te ondertekenen namens de gemeente.

Financiën

De financiële gevolgen zijn afgestemd met een senior adviseur van het team Financiën. Dit advies heeft geen directe financiële gevolgen omdat:

1. de renovatie EOA/ISK Merletcollege in Velp wordt gefinancierd door het COA;
2. bij verlenging van de overeenkomst blijft de gemeente de financiële stromen ontvangen zoals thans ook het geval is op grond van het Faciliteitenbesluit Opvangcentra (meest recent groot € 317.313 in 2024), een jaarlijkse tegemoetkoming omwille van aanvullende personele lasten à € 20.000 en een vergoeding in de algemene uitkering van het gemeentefonds voor de ingeschreven bewoners in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP).

In geval uw raad besluit tot geen verlenging van de bestuursovereenkomst komen deze bijdragen te vervallen met ingang van 2032.

Communicatie

1. Communicatie over asielopvang in het algemeen

Het ervaringenonderzoek biedt waardevolle inzichten. Deze zijn niet alleen relevant voor de besluitvorming maar ook voor de communicatie over de asielopvang in Grave in het algemeen. Effectieve en transparante communicatie is cruciaal om zorgen te adresseren, betrokkenheid te versterken en het draagvlak te vergroten. Dit is overigens in lijn met het landelijk beeld. Opvattingen over communicatie door gemeenten zijn in de regel niet positief.

Thema veiligheid

De resultaten van het onderzoek laten zien dat het thema veiligheid, zowel feitelijke incidenten als gevoelens van onveiligheid, van invloed zijn op de houding van inwoners. Het is belangrijk dat we in de communicatie deze zorgen erkennen en steeds transparant communiceren over de genomen maatregelen, bijvoorbeeld op het gebied van (verkeers)veiligheid en overlast. Daarnaast moeten inwoners een duidelijk aanspreekpunt hebben. In de eerste plaats moet het COA hier in voorzien maar ook de gemeente moet benaderbaar zijn voor vragen en zorgen. De klankbordgroep blijft daarnaast een waardevol contactmoment voor directe betrokkenheid.

Betrokkenheid vergroten

Uit het onderzoek blijkt ook dat een deel van de inwoners graag een actieve rol wil spelen, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of door mee te denken met de gemeente. Hier liggen kansen om de betrokkenheid te vergroten door inwoners beter te informeren over hoe zij kunnen bijdragen en hen actief uit te nodigen voor initiatieven. Het delen van positieve ervaringen, bijvoorbeeld door persoonlijke verhalen, kan helpen om de steun voor de opvang te vergroten. Samenwerking met het COA is hierbij noodzakelijk.

Brede communicatieaanpak uitwerken

Om deze aspecten goed te borgen, wordt in overleg met het COA een brede communicatieaanpak ontwikkeld, die gericht is op verschillende doelgroepen en gebruikmaakt van diverse kanalen. Naast traditionele media zoals de gemeentepagina, website en een breder te verspreiden nieuwsbrief, worden ook sociale media en online platforms ingezet om een breed publiek te bereiken.

2. Communicatie over het raadsvoorstel en de resultaten van het onderzoek

Aangezien veel inwoners actief hebben bijgedragen aan het onderzoek en het onderwerp maatschappelijk en politiek in de belangstelling staat, is het cruciaal om over het raadsvoorstel en de onderzoeksresultaten zorgvuldig, transparant en in het juiste perspectief te communiceren.

a. Onderzoeksresultaten in de juiste context plaatsen

De resultaten van het ervaringenonderzoek maken deel uit van het raadsvoorstel, maar vormen niet de enige factor in de besluitvorming. Het is essentieel om dit goed te kaderen. In het onderzoek hebben inwoners hun ervaringen gedeeld en aangegeven wat voor hen belangrijk is bij de nabijheid van het azc. Deze input is hoe dan ook waardevol en wordt, los van de uiteindelijke besluitvorming, waar mogelijk meegenomen in de toekomst van het azc. Tegelijkertijd wegen ook andere aspecten dan de resultaten van het onderzoek mee in de besluitvorming door de raad over de contractverlenging. Door deze context helder te communiceren, laten we zien dat de inbreng van inwoners serieus wordt genomen én dat de uiteindelijke besluitvorming door de raad zorgvuldig en op basis van meerdere overwegingen dan alleen dit onderzoek wordt gedaan.

b. Feitelijke weergave van de resultaten

We gaan de onderzoeksresultaten feitelijk delen, zonder hier conclusies of een waardeoordeel aan te verbinden. De infographic die hiervoor wordt gemaakt door onderzoeksbureau Citisens is daarbij ondersteunend. Hiermee geven we in één oogopslag inzicht in de kerncijfers en uitkomsten, zonder dat er een interpretatie aan wordt verbonden. Het is uiteindelijk aan de gemeenteraad om de resultaten te wegen en te betrekken in de bredere besluitvorming.

c. Juiste stappen met afgestemde boodschap

Gezien de maatschappelijke en politieke aandacht voor het besluit, is het van belang dat alle betrokkenen op het juiste moment met een afgestemde boodschap worden geïnformeerd. De communicatie dient in korte tijd zorgvuldig en helder te verlopen.

Afstemming

Met schoolbestuur Vereniging OMO, Merletcollege, Mezzoscholen, COA, Stichting BOEi is nauw opgetrokken bij het vormgeven van het programma voor de onderwijsvoorziening en een aanscherping van de studie naar het huidige schoolgebouw.

Conform de beschreven aanpak in de BOB-notitie zijn bij omwonenden van het AZC, aangrenzende bedrijven, ondernemersvereniging, de wijk- en dorpsraden ervaringen opgehaald over de omgang met het AZC in de afgelopen jaren, en wat zij aan de gemeente wensen mee te geven bij een eventuele verlenging van de bestuursovereenkomst. Hiertoe hebben de volgende bijeenkomsten plaatsgevonden:

- 3 gesprekken op 25 september 2024, 23 oktober 2024 en 26 november 2024 met een klankbordgroep bestaande uit de direct omwonenden van het azc;
- 1 gesprek met de ondernemers van het De Bonsterrein op 25 september 2024;
- 1 gesprek met alle wijk- en dorpsraden van Velp, Escharen en Grave op 2 december 2024;
- 1 gesprek met ondernemers uit Grave op 11 december 2024.

Daarnaast heeft een draagvlakonderzoek plaatsgevonden onder alle huishoudens van de kernen Velp, Escharen en Grave. Alle huishoudens hebben één code thuisgestuurd gekregen waarmee zij online (of desgewenst op papier) een vragenlijst konden invullen over hun ervaringen met het AZC Grave. Het onderzoek is uitgevoerd door Citisens. Het rapport met de resultaten is als bijlage toegevoegd.

Indien uw raad kiest voor de nieuwe bestuursovereenkomst zal structureel invulling gegeven blijven aan de klankbordgroep die er reeds lange tijd was. De ervaringen hiermee zijn positief, en dit zorgt voor korte lijnen tussen de diverse belanghebbenden.

Hoe ziet het vervolgtraject eruit?

Het schoolbestuur kan na akkoord op het voorstel door de raad, samen met COA en de gemeente de verdere uitwerking van het ontwerp vervolgen en nadien aanbesteding starten.

Bijlagen

Bij dit voorstel horen de volgende beslisdocumenten en bijlagen:

- Raadsbesluit (concept);
- a. IHP onderwijs gemeente Land van Cuijk 2022;
- b. Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen Land van Cuijk en Gennep 2024-2029;
- c. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Land van Cuijk 2023;
- d. Haalbaarheidsonderzoek toekomstbestendige huisvesting EOA Merletcollege, d.d. 30 mei 2024;
- e. Schouwrapport gebouw D;
- f. Schouwrapport gebouw H;
- g. Memo ruimtelijke mogelijkheden locaties haalbaarheidsonderzoek;
- h. Brief Merletcollege 10 januari 2025 Urgentie herhuisvesting EOA (Eerste Opvang Anderstaligen) (RIS 2025-I-6);
- i. Luchtfoto Generaal de Bonskazerne;
- j. Plattegrond gebouw D1 revisie COA, 2022;
- k. Kostenraming Verbouwing gebouw D1, d.d. 20 augustus 2024;
- l. Huidige bestuursovereenkomst AZC Grave 31 maart 2014 (niet openbaar);
- m. Addendum bij bestuursovereenkomst AZC Grave;
- n. Aanvullende afspraken naar aanleiding van het kopen, verbouwen en renoveren van schoolgebouw D1 voor de opvanglocatie aan Intendanceplantsoen te Velp;
- o. Eindrapportage draagvlakonderzoek AZC Grave;
- p. BOB-notitie IHP scenario's voortgezet onderwijs (RIS 2024-BOB-1);

- q. BOB-notitie Verkenning voortijdige verlenging bestuursovereenkomst AZC Grave (2024-BOB-6);
- r. Verslag gesprek ondernemers SBG 25 september 2024;
- s. Verslag gesprek omwonenden 25 september 2024 (niet openbaar);
- t. Verslag vervolgesprek omwonenden 23 oktober 2024;
- u. Verslag Klankbordgroep inclusief COA 26 november 2024 (niet openbaar);
- v. Verslag bijeenkomst wijk- en dorpsraden 2 december 2024 (niet openbaar);
- w. Verslag platformbijeenkomst ondernemers (centrummanagement, Graveon, SBG) 11 december 2024;
- x. Infographic ervaringenonderzoek inwoners azc Grave.

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

Johan Postma

Marieke Moorman